СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 3. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 4 січня, 1935.

VOL. XLIII. No. 3. Jersey City, N. J., Friday, January 4, 1935. THREE CENTS.

ҐОВЕРНОР СТЕЙТУ ЗА ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Ґовернор стейту Леман прочитав на відкриттю сесії стейтової леґіслятури свою апеляцію до законодавців стейту, взиваючи їх ухвалити низку потрібних законів, між котрими на видному місці згадав обезпечення заняття.

Між іншими проєктами ґовернора є створення уряду для контролі морґеджів, продовження каденції для ґовернора на 4 роки, асембліменів на 2 роки, дальше вдержання контролі над молоком, зміни банкового закона, переміни орґанізації повітової адміністрації, тощо.

Промова займалася трохи довше ріжними проєктами про відношення робітників і підприємців. Ґовернор говорив, що тиждень праці на публичних роботах повинен мати пять днів, день праці 8 годин, що жінки й діти повинні працювати коротше, що аґенції для посередництва в праці повинні бути під острою контролею уряду та що леґіслятура повинна заявитися за те, що конґрес повинен мати право обмежити працю дітей у промислах.

КОРАБЕЛЬ ЗАТОНУВ У ПОРТІ.

НЮ ЙОРК. — На Іст Ривері затонув у середу вечором пасажирський корабель „Лексинґтон", що, виїхавши в дорогу до Провиденс, зударився з вантажним кораблем „Джейн Кристенсен".

„Джейн Кристенсен" розтяв „Лексинґтон" на дві части. Він пробував якийсь час здержати наплив води до розбитого корабля, держачи свій перед у прірві. Коли це не помагало, він відплив на бік. Негайно обі части стали потопати в воду. На щастя для 126 пасажирів і 55 люда його залоги, на Іст Ривері вешталося багато портових кораблików і лодок. Ці негайно почали ратувати людей та перевозити їх на сушу. Коли вже забрано всіх людей, вантажні портові лодки пробували потягнути дві части розбитого корабля до причалів. Та це їм не вдалося. Десять мінут по зударенню кораблів зад корабля з комином застряг під мостом Мангетен, а друга частина „Лексинґтона" поплила водою й потонула якої пів милі далі.

До місцевих шпиталів доставлено 24 особи, ранені підчас випадку. Не виключене, що докладніші розсліди викажуть іще втрати в людях. Повна ліста пасажирів затонула на кораблі.

ПОЧАЛИ ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ДИТИНИ ЛЕТУНА ЛИНДБЕРҐА.

ФЛЕМИНҐТОН (Ню Джерзі). — За перший день розправи проти Бруна Гавптмана, обвинуваченого за викрадення й убивство дитини летуна Линдберґа, вибрано вже до лави присяжних суддів 10 членів. Між ними є 4 жінки. Сподіваються, що вибір лави присяжних покінчиться в четвер.

На розправу приїхав уже Чарлз Линдберґ та показує велике зацікавлення нею. Він сидів у тім самім ряді сиджень, у котрім сидів обвинувачений. Один уникав погляду другого. В салі було 500 видців та величезне число ґазетярів. Між ними є письменники, приміром відома американська письменниця Кетлін Норис.

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК ПІДЧАС ПОЖАРУ.

НЮ ЙОРК. — Підчас гашення пожару 4-поверхового дому під ч. 305 на Честер стріт у дільниці Бравнсвил у Брукліні завалилися під пожарниками сходи. Наслідком цього 2 з них згинули на місці, а 13 пішли до шпиталю лікувати тяжкі рани.

Як сходи заломилися, пожарники впали в підземелля, все наповнене водою, виллятою на гашення вогню. На них падало румовище горіючого дому і їх душив дим пожару. Щойно як їх товариші прорубали стіну дому, можна їх було добути з небезпечного положення.

СУД ПРОТИ ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК. — Повітовий суд у Брукліні заборонив доковим робітникам і візникам троків відмовлятися набирати товари непризнаючих юній підприємств.

Позовником виступала місцева Торговельна Палата, пізваними були 88 урядників юній та підприємств, що погоджувалися з юніями.

БУРЯ ЗАГНАЛА КОРАБЕЛЬ НА СКАЛИ.

НЮ ЙОРК. — Сильна буря, що звіялася на океані в середу, загнала вітрильний корабель „Джозеф Конред" на скали в Овлс Гед Парк в частині Бруклина, званій Бей Ридж. Два портові кораблі пробували рушити його зі скали, але по двогодинних спробах покинули заходи як безвиглядні. Залога, котрої було на кораблі всього 6 люда, дісталася на сушу по линві, киненій з корабля.

БОРОТЬБА МІЖ ЛІКАРЯМИ ЗА СУСПІЛЬНУ МЕДИЦИНУ.

НЮ ЙОРК. — На зборах Нюйорської Академії Медицини прийшло до завзятої дебати між лікарями за те, чи порадно заводити так звану суспільну медицину.

150-ЛІТНЯ РІЧНИЦЯ ҐАЗЕТИ.

З цілого світа напливають желання до редакції лондонського часопису „Таймс", який святкує 150-ліття свого існування. Власник нюйорського „Ди Ню Йорк Таймсу" назвав лондонський „Таймс" провідником і зразком у журналістиці й побажав йому, щоб він ним далі остався.

ПІШОВ МАЄТОК З ДИМОМ.

Била жінка чоловіка, за щонебудь била, а передовсім не любила, коли чоловік курив. Адже це коштує. „Така біда тепер у світі, а це з димом маєток пускає" — так говорила жінка до Осипа Ґали в Присітниці, пов. Новий Санч. Не знала небога, яку правду віщує. Коли придибала денебудь чоловіка з папіроскою в губах — при сусідах, чи не при сусідах — раз звідси, а раз звідти і вибивала папіроску мало не з зубами. Раз якось Ґала курив у стайні, надійшла жінка, він з переляку, щоб не побачила, кинув недокурок на землю. Обоє потім вийшли зі стайні, а від недокурка загорілася солома, від соломи стайня, від стайні стодола, а там і хата, так що з цілого господарства лиш попіл зостався.

НЕВДАЛА БРЕХНЯ.

В португальській столиці притримано якогось хлопця при крадіжі цвітів. На розправі в суді хлопець боронився тим, що цвіти ці вкрав тому, що хотів на Всіх Святих занести на могилу матери. Зворушений до сліз суддя хотів звільнити хлопця, коли в тій хвилині вбігла до судової салі мати хлопця. Тоді ціла справа вияснилась. Мати приїхала з села до міста відвідати сина, про якого вже довший час нічого не чула, а мала прикрий сон — немов її синови грозить якась небезпека. І дійсно на кватирі хлопця дізналася, що його арештували за крадіж. В думці, що може випросить ласки у суддів, вбігла до салі. Суддя присудив хлопця за крадіж і обман на 3 місяці арешту.

ЦИГАНСЬКІ ШЛЮБИ.

Недавно великого шуму наробила вістка про схоплення 15-літньої циганської красуні, Марини Сівець. Як виявляється, схопив її кревний циганського короля, Квіка, Омелян Карбович, і втік з нею до Еспанії. Сестра Марини виїздить до Персії. Вибрав собі її за жінку король перських Циганів, що приїхав у гості до Квіка. Батькам гарної Циганки за згоду на шлюб жертвував більшу суму. У Циганів і досі зберігся звичай купувати жінок.

15-ЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ УБИВ ВІТЧИМА.

Елмер Гайер, 15-літній ученик „гай скул" у Болтимор, Мериленд, стрілив з револьвера три рази до свого вітчима, Бернарда Вітеґера, та вбив його на місці. Арештований поліцією хлопчина заявив, що вітчим, упившися, сварився з матірю дві години, а потім став її бити по лиці. Хлопчина витягнув револьвер зпід подушки матери та виступив проти вітчима. Вітчим ударив його в лице, і хлопчина почав стріляти. Він каже, що стрілив до вітчима, щоби боронити матір. Його арештовано.

НАРОДНЄ МАЙНО В ЖИДІВСЬКІ РУКИ.

В Добромилі продано будинок читальні ім. Качковського Жидови Шікови за 9,000 злотих. Продаж перевів повновласник „Общества ім. Качковського", Жид, добромильський адвокат Мр. Безен. Хоч місцеві Українці хотіли цей обєкт купити, якимсь дивним збігом обставин не дійшло до того.

Зовсім зрозуміле є обурення не тільки між українським населенням, але й між тими „твердими". Адже це народнє добро! Адже ця читальня, вибудувана за народні гроші — за гроші наших селян!

ЗА ТЯЖКЕ ПОКАЛІЧЕННЯ МАТЕРИ.

23-літній Адам Хилюк з кольонії Берзини, костопільського повіту, тяжко побив лопатою свою рідну матір Мокрину тільки за те, що вона стала в обороні сестри Адама, що з нею він сварився з приводу дурниці. Внаслідок побиття Хилюкова стала калікою: їй відняло мову і частинно спаралiжувало. За свій нелюдяний учинок молодий Хилюк станув перед окружним судом у Рівному. В свою оборону казав лише, що був зворушений і не панував над собою. Жахливе, просто несамовите, враження зробило, коли ввійшла на салю розправ жертва звироднілого сина — стара мати, яка, плачучи, щось незрозуміле белькотіла, вказуючи рукою на обвинуваченого. Суд признав його винним і засудив на 5 літ вязниці.

ПРОКЛІН МАТЕРИ СПОВНИВСЯ.

В селі Антонівці біля Рівного на Волині жила-була вдова Гоничиха. Мала сина-одинака. Як ока в голові берегла вона сина. А коли син забажав женитись, вибудувала вдова кубелечко, немов якому паничеви. Панські меблі купила, на вікнах завісила фіраночки. Чого не робила мати-вдовиця для сина-одинака... Та син-одинак гірко відплатився матері. Не минув місяць від гучного весілля, як він матері відмовив куска хліба і прогнав з хати. Якщо не жилаб по божому, то напевно булаб мати з розпуки і ганьби сама собі смерть заподіяла. Жебрачкою тинялась від хати до хати, аж поки десь під плотом не сконала. Конаючи, проклала сина, щоб він дочекався такоїж відплати від своїх дітей, щоб його діти власними руками звели зо світа, нікчемного батька. Минулось і забулось, аж отсе прийшла вістка з Канади, що сповнився проклін матери. Гоник по смерти матери виїхав з родиною до Канади, тяжко працював, щоб відпокутувати гріх. Та видно великим гріхом є несповнення четвертої заповіди, коли не зумів він спокутувати його тяжкою працею.

СТРАШНИЙ ВИПАДОК.

В Августові сотник креховецьких уланів посадив на коня свого 4-літнього синка. Кінь сполошився і почвалав з дитиною. Дитина, падаючи з коня, зачепилася ніжкою за стремя і так воліклася, вдаряючи головою об землю. Про ратунок не могло бути й мови. Дитині тріс череп і вона сконала.

ЖІНКА ВБИЛА ЧОЛОВІКА.

В Обертині, пов. Коломия, щез підчас Великодня ц. р. заступник війта Михайло Марук. Поліційні доходження викрили, що вбила його жінка з сином. Обоє вбили його підчас сну, відрубали ноги від кадовба і так почвертоване тіло закопали в полі, на якому посіяли ячмінь. Злочинців викрив поліцай, що сховався в хаті Маруків і підслухав їх розмову. Спершу Марукова взяла всю вину на себе, мовлячи, що пімстилася за нелюдяне поведення з нею. На судовій розправі, яка відбулася на днях проти неї, вона заявила, що син намовив її взяти всю вину на себе. Розправу відложено, щоби переслухати нових свідків.

„ПОВІСТЬ САМОВБИВНИКА".

Недавно в копенгаській пристані знайшов один безробітний мужеське убрання, а в ньому манускрипт повісти та записку: „Прощайте, життя не має ніякого змислу".

На основі зізнань безробітного і річевих доказів поліція розпочала слідство, щоб провірити тотожність самогубця, а між іншим вирішила надрукувати знайдену повість. За кілька днів до комісаріяту поліції зголосилася молода артистка-малярка, Каріна Гольмс, і заявила, що знає автора повісти: „Нещасний самовбивник винаймав у нас кімнату. З походження він Москаль. Називався Сергій Сілон. Утік перед большевиками. Був талановитим письменником. Повість знаю тому, бо автор не вміючи добре по данськи, писав по французьки, а я перекладала".

Данська преса помістила низку статей про талановитого Москаля, що так трагічно скінчив. Появилася друком не тільки повість самогубця, а й низка його новель, які збереглись у згаданої артистки-малярки.

Визначні критики з великим признанням висловилися про писання нещасного Москаля. Одначе всі пошукування поліції за тлінними останками автора цих писань були безуспішні.

Та ось ціла та історія вияснилася завдяки припадкови. До поліції вплинула скарга сусідки Каріни Гольмс, що вона цілими ночами стукає на машині до писання. В слідстві поліція взяла артистку-малярку в перехресний вогонь питань і вона призналася, що ніякого Сергія Сілона вона не знала і що вона сама є авторкою повісти й оповідань, що стільки шуму наробили.

НОВЕ ДЖЕРЕЛО НАФТИ БІЛЯ НАДВІРНОЇ.

В Майдані (п. Надвірна) шиб Анна довертівся ропи. Денна продукція шибу 1,600 кґ. В останніх часах є це другий випадок, що знайдено в цій околиці нові поклади ропи.

112 РОДИН БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.

В селі Тариміхи, красноставського повіту, в одній хаті вибухла пожежа. Шалів вітер і за пів години вогонь обняв ціле село. Згоріло воно зовсім разом з цілорічним збором. Без даху над головою лишилися 112 родин.

ЛІКВІДУВАТИ УКРАЇНСТВО — ШЛЯХ ДО ЧЕСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ЗБЛИЖЕННЯ

ВАРШАВА (Польща). — Польська преса розписується дуже широко про польсько-чеські взаємини. Звязує тепер цю справу з дебатою, яку ведено в Лізі Націй щодо терористичної акції в Европі. Найбільше рада вона з того, що чехословацький міністер Бенеш заявив, що українські державницькі змагання теж небезпечні й для Чехословаччини. „Ґазета Варшавска" з 12-го грудня 1934 р. пише ось що:

„Тепер міністер Бенеш признає, що українська терористична акція є небезпечна також для деякої частини чехословацької території, і тому цікавить обидва краї однаково. Те зрозуміння чехословацьким урядом сути революційної акції українських орґанізацій є фактом дуже додатним. Він усуває одну з більших перешкод, що лежали на шляху тісного порозуміння і льояльної співпраці обидвох народів. Польща не може терпіти протидержавної діяльности українських орґанізацій. Відноситься це рівно й до акції в краю й до їхньої діяльности поза межами Польщі. І тому заяву міністра Бенеша приняла публична польська думка з великим вдоволенням".

До цього треба додати, що в очах польської преси до „революційної" акції зачислюється й культурна робота, яку веде українська іміґрація в Німеччині, Чехословаччині чи деінде в чужих краях.

ДИВОГЛЯДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ, ЩО Є ПІД ПОЛЬЩЕЮ І СОВЄТАМИ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає таку новинку:

Два наші автори, М. Галій і Б. Новицький, видавши у Празі книжку „Геть маску! Національна політика на рад. Україні в світлі документів", вислали її 8-го вересня під опаскою одному з Українців у Львові. На львівській почті перекреслив хвось назву „Львів" і написав „Кіюв". У Києві дописали по московськи, що „адресат невідомий, Польща". Книжка прийшла назад до Львова і тут на почті дописали „Юґославія пжез Праґен". Книжка поїхала до Білгороду, столиці Юґославії. Тамошні почтовці дописали „СССР" і книжка поїхала до Москви. З Москви післали її до Ленінґраду, а там наліпили клаптик паперу і написали „Мурманьск", куди, як відомо, заслано багато Українців за „націоналістичні ухили" і де є якась місцевість „Львовин" чи щось подібне. Але там знайшлися люди, що знали, де є „Львів", і вислали книжку назад до Львова. А у Львові написали „Праґа" і відослали назад до Праги, на адресу автора М. Галія. Він перепакував книжку і вислав її ще раз до Львова. Ну, і сталося чудо. Книжка таки дійшла до адресата.

ЗНЕСЛИ КАРТКИ НА ХЛІБ, АЛЕ ПІДНЕСЛИ ЦІНИ.

МОСКВА. — З новим роком знесено по багатьох містах картки на хліб. Та що з того, коли нема грошей, щоб його купити, бо ціна на хліб подвоїлась. Білий хліб коштував попередно на картки 54 копійки за фунт, а тепер треба платити 90 копійок. А заробітну платню піднесено тільки на 10%, якщо навіть виплатять те, що проголошено.

ТАЙНА З ЛАТВІЙСЬКИМ КОНСУЛЕМ У ЛЕНІНҐРАДІ.

РИҐА (Латвія). — З Москви розіслали кореспонденти новинку про те, що Латвія була змушена нагло відкликати свого консуля з Ленінґраду. Виходило, що це латвійський консуль був вмішаний у вбивство Кірова. Та латвійський уряд заперечує правдивість тих вістей. Каже, що консуль виїхав на відпочинок.

РОЗРУХИ В АЛЬБАНІЇ.

АТЕНИ (Греція). — Грецькі часописи повні відомостей про революцію, яка вибухла в Альбанії, а яку повели офіцири. Кажуть, що в помешканню альбанського короля Зоґи вибухла бомба і його тяжко ранила. З іншого боку подають, що Зоґа кріваво розправився з ворохобниками і вже привернено спокій. Офіціяльні відомости з Тирани, столиці Альбанії, заперечують вісти про революцію і ранення короля.

КРІВАВИЙ НОВИЙ РІК У САРСЬКІЙ ОБЛАСТИ.

САРБРІКЕН (Область Сари). — На Новий Рік прийшло до крівавих сутичок між прихильниками і противниками націстів. Вислід такий: двоє людей уже померли від побоїв, а десятки відвезено до шпиталів для лікування. Всіх ранених є понад 100 осіб.

БОЯТЬСЯ ҐІТЛЄРА.

РИМ. — Тут відбудеться важна конференція між Мусолінієм і французьким премієром. Іде про те, щоб забезпечити Австрії незалежність. Бо панує переконання, що як тільки скінчиться плебісцит у Німеччині й Гітлєр виграє, що є певне, тоді політика Гітлєра звернеться в сторону Австрії, щоб її за всяку ціну таки прилучити до Німеччини. Тому тепер хочуть видобути від Гітлєра приречення, що він ґарантує незалежність Австрії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОГРОМИ ЖИДІВ У РОСІЇ.

На самий Новий Рік донесла американська преса про погроми Жидів у Ленінграді й Москві. Це дійсна сензація, бож це пишеться про погроми в двох найбільших містах Росії, в тих, де зосередкована головна большевицька сила. Крім того жидівські погроми в советській Росії, і то під боком советської влади!

Досі Совети на всі лади піддержували пропаганду, поширену московськими чорносотенцями царських часів, що жидівські погроми можливі тільки на Україні та що тільки Українці — погромники. Совети назвали український визвольний рух рухом погромницьким, а українські війська, що боролися за самостійність України, це в них „петлюрівські банди погромників". Ота їхня пропаганда мала певні успіхи навіть в Америці. Про це можна було переконатися найкраще тоді, коли американська преса подавала звідомлення про розправу проти Шварцбарта, вбивника Головного Отамана Петлюри.

Тому й не диво, що Літвінов взявся офіціяльно заперечувати ті вісти про жидівські погроми в Ленінграді й Москві. Та жидівські жерела подають, що не годні щодо цього дістати певних інформацій від своїх інформаторів з Ленінграду чи Москви. Значиться, що як воно не булоб, щось таки не дуже то ясно з тою справою погромів у Росії.

Але вже й ті непровірені ще відомости своє зробили. Ми бачимо, що донесення про жидівські погроми в советській Росії викликали відразу певну реакцію в деякій частині американської преси. От берім у руки новорічне число такого впливового часопису як „Ди Ню Йорк Таймс". Є там на першій сторені новинка про жидівські розрухи в Росії, як теж донесення, що Совети вислали на Соловки двох бувших советських урядовців, Зіновева і Каменева, Жидів з роду, що займали найвищі становища. Та разом з тим читаємо в тім самім числі в першій редакційній статті й критичні завваги про Совети. Вдарено їх по голові, як ще ніколи. Бувало колись, як міліони людей гинули в Советах з голоду наслідком політичного розрахунку Советів з українським народом чи іншими, ними підбитими народами, то в тій газеті не писалося про це у вступних статтях. Навіть у новинках писалося про ті події як „здогадні". Аж тепер читаємо вперpredовиці, і то новорічній, про Совети як тиранію, оперту на брутальній силі, як державу, в якій суди є тільки покришкою для маскування вбивств, аранжованих наказом влади, як державу, де сама влада допускається скритовбивств і т. п.

Можливо, що вже тепер знайдеться у тій пресі й місце для обговорення української трагедії під Советами.

Володимир Душник.

БУНТ ЯНИЧАРІВ, ЧИ РОЗВАЛ ІМПЕРІЇ?

(До „Свободи" з Брюселі, Бельгія).

Червоний терор у звязку з убивством екс-чекіста Кірова продовжується й масові екзекуції числяться вже на сотки. Акт убивника Ніколаєва прийшов в пору, коли певні політичні круги Европи згідні були припускати далекі зміни у нутрі СССР після й до вступу в Союз Націй, тоді, як Літвінов громи кидав з трибуни Націй у Женеві проти... терроризму Мадярів.

Колишня могучість великої Туреччини спочивала, як всім відомо, на певній частині султанської армії — **яничарах,** — що їх, по більшій частині, забрано в християнських народів і виховувано на спеціяльних різунів, — що своєю хоробрістю й жорстокістю творили вирішальний елемент в грабіжницькій політиці давньої Туреччини. Та коли їх сила та небезпека стала загрожувати самому султанови. — поступлено з ними за їхніми методами: вибито й вирізано всіх до ноги. Це нам дуже нагадує останній московський терор, коли ми припускаємо одну з гіпотез, що їх ставить нині цілий світ у звязку з атентатом на приятеля Сталіна, Кірова, — а саме, що **акту цього доконало саме ГПУ!** Навіть комунікат **„Звестій"** потверджує ті здогади, коли подає таке: що, 1) Ніколаєв продерся до Смольного Інституту, хоч його сильно стережено, 2) що постріл був спрямований **у карк, здолини вгору,** і 3) що зброя, якою послугувався атентатчик, був відомий **начан.** Висновки з цього дуже прості: справді, — Ніколаєв, як бувший чекіст (часи „Селянсько-робітничої інспекції"), міг дістатися до Смольного Інституту лише **в порозумінні з міліцією й військами ГПУ,** — які в даний момент, як зрештою у всіх офіційних торжествах, щільно замикали всі вулиці й дербудинки, де знаходилися представники совдвлади чи компартії. Ославлений **начан** є спеціяльністю колишньої чеки й теперішнього ГПУ. Є це тип револьвера великого обему й довжини (30 цм.), який лише й військові мають право носити, й як такий, він був в посіданні атентатчика. Вкінці, найбільш характеристичним є сам постріл **у карк здолу вгору,** — клясичний спосіб вбивання засуджених і незасуджених жертв в підвалах ГПУ. Це прямо переконує, що вбивник — це рутинований чекіст, якому не перший раз приходилося стріляти в зад голови. — А вкінці факт, що на біля 150 осіб розстріляних в Ленінграді й Москві, знаходиться багато комісарів і вищих старшин ГПУ, доповнює дальші певности гіпотези, — що **вбивство Кірова — це реванж ГПУ за перші спроби їхньої ліквідації.** Як відомо, колишня Чека (доба вольного комунізму) й пізніше ГПУ (доба НЕП-у й пятирічки), були **організмами цілковито незалежними,** що творили свого роду **державу** в лоні СССР. Щойно в липні 1934 переіменовано ГПУ на „Секцію Державної Безпеки", в залежности від наркому внутрішніх справ. Розуміється, що люди й методи осталися ці самі, з кровожадним **Ягодою** на чолі (як подає італійська „Корієре делля Сера", Ягоду арештовано!), який розстрілював і вивозив цілими тисячами вязнів на Біле море, де людськими кістьми цементував відомий прокоп каналу.

Сучасна зовнішня політика СССР, в обличчі зовнішніх небезпек, і гаряче шукання чужої помочі (французький капітал) вимагали певних змін і в нутрі СССР. Та ці високі рації закордонної політики були недоступні для мозків чекістів. Бо їх функція, фабрикування заговорів для вирівнання їхніх екзекуцій — була зліквідована. Кіров, як секретар компартії й член політбюра ленінградської округи, був їх першим ворогом...

Що найважніше — це той переляк, що виявляється в масових розстрілах. Це вже не акт пімсти. Це офіційне проведення в життя жорстокого терору, якого не знав навіть так багатий в тортури московський світ. Ріжниця між давнім терором і теперішнім є та, що колись жертвами були клясові вороги, а тепер є ними пролетарські ряди та їх **кровожадний аванґард ГПУ, яничари.** Славнозвісний Радек в „Ізвестіях" намагається новим параваном большевицької брехні закрити тій правді очі, цькуючи на „клясового ворога й контрреволюцію", порівнюючи вбивство Кірова до смертних атентатів Мірбаха, німецького амбасадора в Москві 1918, ген. Айхгорна, головнокомандуючого австрійською армією на Україні 1918 р., подпредів СССР Воровського в Швайцарії та Войкова у Варшаві, і т. д. Та дійсности не закрити, й поголовне вистрілювання московських яничарів, — це один з найбільших симптомів розкладу й упадку цілої большевицько - московської системи.

Цей упадок не за горами. Його контури ось вже оформлюються. На це вказує ще інша низка страшних вчинків, які порушили глибоко кожного Українця. Саме в Києві та інших містах України проведено цілу низку арештовань Українців **під замітом підготовки саботажів та атентатів** на представників радвлади. Між арештованими знаходяться відомі **Антін Крушельницький, бувший директор рогатинської гімназії й редактор „Нових Шляхів", — його два сини Тарас і Іван, ред. Юліян Бачинський (автор „Україна ірредента"), ред. Сказинський Роман,** що кілька місяців як виїхали на СУЗ — по невдачній пропаганду комуністичних ідей в Західних Землях. **З 37-мох арештованих Українців, 29 було засуджених колегією верховного суду СССР на найвищий вимір кари — розстріл, конфіскату їх майна й заслання цілої родини!** На першому місці є всі три Крушельницькі, Бачинський, Сказинський, що, як подають російські паризькі „Последнія Новости" за „Ізвестіями", **всі вони вже розстріляні!** Здається, що нема більшого абсурду, як вірити, що ті люди, які виреклися цілого українства, щоб приподобатися червоній Москві, захотіли раптом робити переворот! Не чуже нам і те, що не кожний комуніст — це зрадник української справи! Сувора дійсність в СССР, а головно на Україні, вимагає конечно т. зв. валенродизму! Але **ми ніяк не віримо у валенродизм Крушельницьких чи Бачиньких.** Тарас Крушельницький, бувший член УВО, по виході з тюрми (1929-1932) писав очевидні пашквілі на український визвольний рух в большевицькій „Критиці" (Львів), видаваний його батьком Антоном. Сказинський видавав разом з Бачинським (на засланні тепер) комуністичні „Вікна" (Львів), а Бачинський видавав теж комуністичну газетку українською мовою в Празі. Що більше, не минає й два тижні, як большевицька преса, доносила про виступи Антона Крушельницького на зборах українських пролетарських письменників **проти націоналістичних ухилів поетів Сосюри й Коряка!** Отже, чи справді ці люди, по трох-чотирох місяцях побуту на Україні, схотіли робити замахи в ціли повалення радвлади? — Ні! — Ми віримо, що ціла Україна — це **один великий заговір проти Москви, як такої!** Але Крушельницькі **до цеї України не зачислялися!**

Причиною нового шалу російсько-азійської бакханалії — **це нагаячі зміни у звязку з підготовкою до неминучої війни.** Останніми часами воєнні алярми з Далекого Сходу притихли, але це не означає, що відпруження війни — це розвязка московсько - ніпонського конфлікту. Навпаки, Москва горячково готовиться до війни. Доповнюється далеко-східню червону армію **10 новими дивізіями піхоти,** реорганізується нові чини **кавалерійських дивізій,** побільшується ріжного роду воєнну техніку, **як летунство, моторові дивізії** і інше; розбудовується воєнний промисл на Далекім Сході в містах Хабаровську, Читі, Петровську, азалізничні тори розбудовується в такім поспіху, що технічна комісія узнала більшість пробудованого шляху, нездібною до вжитку! Проводяться також зміни в нутрі СССР, — зцентралізовано господарство всі військові одиниці, як ГПУ, нарком воєнних справ, Осоавіяхім і ін. Тим чином скріплено **єдиновластя,** ліквідуючи засади колегіяльности, автономізм, на яких були побудовані згадані організації. Знесено також хлібні картки та дозволено вільну продаж хліба. Перед великими й грізними подіями, що стоять перед Москвою, справа України творить куди більшу небезпеку. **„Україна — як пише француз, д-р Першерон („Ле Документ")—зрозуміла, що вона в першу чергу українська". Чи зможуть вони (Москалі) боротися з величезною конспірацією, що творить цілий край? Український сепаратизм — Москалям не байдужий, розвязку з ним вони відкладають, але чи є що гіршого, як спляча міна?!** Це саме пише другий очевидець України **(„Же сві парту", 9. XII. 1934): „Тов. Постишев ніяк не може дати собі ради зі „злою волею" України! Український сепаратизм непокоїть Москву. Україна, завдяки високій національній свідомости Українців і своїх багатств, і слушних чи неслушних намірів Німеччини й Польщі — є невральґічною точкою СССР!"**

Розстріли Крушельницьких і інших московських прислужників (зі Західніх Земель) — це перші кроки до упадку СССР! Вони хіба були Москві не страшні! З Москвою вже аж дуже погано, коли вона добачує небезпеку всюди, навіть там, де її нема! — Бунт яничарів-ГПУ, — цебто **стріли комуніста в комуніста,** це небудене явище; це факт, який потягає за собою **катастрофу!** Київські розстріли, це зайвий раз перестрога тим українським відступникам, що в краю чи на еміграції граються в ІІ. чи ІІІ. Інтернаціонали, в „кольорові" симпатії Москви! Ці люди не знають, що від 1928 р. нема ріжниці між білою й червоною Москвою, що є **лише Москва, грабіжницька й імперіялістична. Москва протиукраїнська!** Події в СССР розвиватимуться швидко, розгукана російська тройка летить дальше у безвісти, як летіла через цілу свою історію! До тих подій готується ціла т. зв. російська білогвардійщина, що аж скрегоче зубами, щоб знищити навіть це українське, яке існує в офіційнім виданні большевиків. В обличчі обєднаного протиукраїнського фронту Москви питаємо: **„Де є протимосковський фронт обєднаної України?"** Чи може застукані й програні на довші віки — співатимемо за поетом: „Чудний наш народ — і сильний і сумний: мав героїв — ніхто їх не знав... Ціле життя любив волю — і все життя був рабом;"

Доля „Спізнених Іванів" — не виключена!

Гнат Герман.

ПОДВІЙНІ КНИГИ

(ГУМОРЕСТКА. — З ЧЕСЬКОГО.)

Чому ви не женитеся, пане касієре? Маєте гарне становище, жінку виживили би — а так товчетеся по тих гостинницях — чому не женитеся? Чому?

Це питання ставив почтовий контрольор Тополя почтовому касієрови Шлюсареви дванацять разів на рік — кождого місяця раз.

Касієр Шлюсар хапався кожний раз за вуси, потім двома пальцями правої руки стріпував якийсь порошок із урядової блюзи, глянув хитро на контрольора та відповідав злобно:

— Я знаю, ви жонаті й радіб також мене туди затягти, правда? Та подумайте: я служу трицять літ, іде мені вже на пятьдесятку, живу собі. Задля краси не візьме мене ніяка молода жінка — на мій урядовий ступінь також не зловлю багатої — старої не хочу, а з бідною я зійшов би на пси. Що маю, сам видам і не журюся. Так, так! Колиб я так був касієром уже тому двацять літ! То був би вже оженився! А тепер! Коли яка щось має, йде за офіцира.

Колиж касієр Шлюсар бачив, що контрольор не має що закинути його доказам, що мовчить, додав іще:

— Так, так, пане контрольоре. Колиб я так і попав на дівчину з багатим батьком: скаже мені її батько, що маєтку до гробу не забере — одначе тепер іще не дасть нічого. Маєш жінку — не маєш грошей тай кінець!

Контрольор після кожної такої касієрової проповіди віддихав глибоко та поглядав скоса на товариша. Нібито, що має майже рацію.

А про пана касієра говорили в уряді, що він хитрун добрий, що дещево не продасть себе.

Та нараз із касієром сталася якась зміна. Був тепер розсіяний, частенько задумувався над вязкою грошевих переказів, які держав у руці та списував на аркуші.

— То-то грошей! То-то грошей! — говорив наче до себе.

— Що з вами? — питався контрольор.

— Та ця Карпишкова — то мусить бути підприємство! То-то грошей! День за днем — та то часом буває їх і сто! То не щобудь!

Касієр випростовувася, правою рукою поправляв цвікер на вірлиному носі, а його сиві очі знову перебігали рядами чисел.

— Щож то з Карпишковою, що саме над нею зупиняєтеся? — питався контрольор.

— А ви не запримітили? Карпишок помер рік тому, а вона веде далі підприємство: книгарню та склад нот... Жінка гарна наче півонія — ось я там купив ґазету — ну, має двоє дітей — та підприємство першої кляси. Дивіть: один, два, три — дванацять переказів — самі більші суми — а воно йшло так усе й за небіжчика — що дня. Наче які чари! Та бо за самі книжки! Таж там купують...

Контрольор глянув злобно на касієра.

— Пане касієре! Пане касієре!

Пан касієр Шлюсар підсміхнувся до товариша значучо, постукав великим пальцем по переказах, промовив успокоюючо, начеб щось винайшов:

— Бачите — ті перекази — це ліпший доказ, ніж ґрунтові книги. Ось тут воно! Воно дійсно тут!

Тепер касієр став більше причепурюватися, носив новий циліндер, усе в рукавичках, а його вуси, що передше вже стали були сивіти, тепер усе більше й більше чорнілися. І не знав іншого проходу, як до Камяного моста, аж до того кінця, де була книгарня „Вдови Вратислава Карпишка". А дехто зі знайомих приловив його кілька разів, як входив до книгарні, нараз став приходити на почту книгарський помічник, приносив якісь книжки, а пан касієр передавав часом ним записочку для пані, а...

А за чотири місяці поклав пан касієр мовчки на стіл панєви контрольорови велінову коверту. Колиж контрольор отворив її, прочитав на чвертці велінового паперу:

„Леопольд Шлюсар — Варвара повдовіла Карпишкова запрошують..." і т. д.

— А, ґратулую! — приступив контрольор до касієра. — Добру партію зробили!

— — — — — — — —

А раз по двох місяцях, як пан Шлюсар затягнув пана Тополю до винарні, та як уже були при четвертій склянці, а вино розвязало язика, як оба розбалакалися про родинні справи, нахилився касієр до контрольора й говорив йому довірочно:

— Бачите, пане контрольоре, чоловік ніколи не є досить мудрий та часом добре ошукається. Дивіть: навіть на такі почтові перекази чоловік не може здатися...

— Щож такого? — вибалушив очі пан Тополя.

— Так, так! Бачите, ті, що їх діставала моя жінка до книгарні. То не були її гроші! Це гроші провінціональних книгарів, від комітетів — ті гроші йдуть через її руки далі до інших книгарів і накладців. Бачите, то в світі є двоякі книги — ґрунтові та торговельні — а хтож може до цих заглянути? Я щойно тепер, як оженився!

— Так, так! — зітхнув пан Тополя та випив склянку. — То з вами так майже, як зі мною!

— Ба, а до того ще на додаток двоє дітей... То-то я поліпшив собі!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дописувачі: Не домагайтеся звороту дописів, відозв чи віршів, бо такими річами ніяка редакція не займається. Нема на це часу, ні нема людей, щоб ще на такі справи памятали.

П. М., Сиракюз, Н. Й. — Лист, висланий на подану Вами адресу, завернувся. Вісти, подані Вами, можуть бути правдиві, але друкувати їх у такій формі, як Ви написали — неможливо.

І. Т., Толідо, О. — Ті, що читають „Свободу", домагаються при вибиранню горожанських паперів, щоб було зазначене їхнє українське походження. Це й робили вони при переписі. Та біда, що є сотки тисяч, до котрих оте слово наше не доходить. В тій справі треба праці по місцевостях, а газета тут не поможе, бо ті люди її не читають.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПЕРЕХРЕЩУЮТЬ МІСТО.

Большевицькі комісарі постановили перемінити назву міста Зіновєвск на Кірово.

У цей спосіб думають вони пімститися на большевицьким комісарі Зіновєву за те, що він не годиться з диктатором Сталіном.

Замітно, що це місто колись називалося Елисаветград. Отже було це місто в честь цариці Елисавети. Большевики закинули віддавати честь Елисаветі та стали величати Зіновєва. Тепер закинули віддавати честь Зіновєву та почали величати Кірова.

Мимоходом це пригадка Українцям, що на Україні місто називають усе йменням якогось московського злодія, що захопив Україну. Може не буде нікому дивно, як Українці колись перемінять імя цього востаннє, стерши з цього память усякого московського добичництва, царського чи большевицького.

ДОКАЗАЛИ...

Большевицькі криваві розправи з комуністичною опозицією мали на цілі доказати всім податливу силу большевицького уряду.

Тижневик „Ню Републик", котрий свою безсторонність до большевиків посуває інколи аж до симпатії, каже, що большевицькі розправи з приводу вбивства Кірова пригадують гітлерівську „чистку" з 30-го червня. Журнал каже, що вони люди набирають з подій такого враження, яке вони мали колись тільки з жерел, найбільше ворожих до большевиків.

НЕ ПОЛАГАЄТСЯ.

Молодий підданець совєтів попав у тюрму за те, що „перебрався за ікру". Большевицькі граничні „теребилюльки" підозріли одну скриню ікри. Розкрили її й у ній побачили молодого мешканця міста Смоленська.

„Кудиж ти, горожанине, так їхав?" — питалися його.

„Хотів поїхати в буржуазні краї", сказав горожанин совєтів, „щоби переконатися, як там страшно живеться".

За це його посадили в тюрму. Мовляв, подивися наперед, як страшно живеться в совєтських тюрмах, а може тоді відхочеться їхати в буржуазне пекло. Хіба, братіку, не знаєш, як там страшно живеться? Не чував від євангелістів Маркса?

НА БРЕХУНАХ У РОСІЇ ЗНАЮТЬСЯ.

Це недовіря большевицьких комісарів не має в собі нічого спеціяльно большевицького. Там здавна людині не вірили, як вона хотіла щось сказати злого про чужий край.

Ще за царських часів піймав раз фельдфебель жовніра, як цей кляв царя та називав його дурнем.

„Хіба ти не знаєш, Іване", кричав фельдфебель, „що царя дурнем лаяти не вільно?"

„Таж, пане фельдфебель", оправдувався жовнір, „тож я не нашого царя дурнем лаяв, а турецького, а це чейже вільно, як ми з ним воюємо".

„Ого, голубчику", сміявся фельдфебель, „не здуриш: як цар дурень, то вже мусить бути наш".

Так і комісар-теребилюлька, піймавши громадянина, перебраного за ікру, каже: Ти, братіку, в буржуазне пекло хочеш поїхати подивитися? Ого, братіку, знаємо наших: ти хочеш від большевицького раю втікати.

МОСКОВСЬКА АРМІЯ В ЧУЖОМУ ОСВІТЛЕННІ.

(УП) Багато ведеться спорів у світовій пресі про вартість і боєздатність московсько-большевицької армії. Ліві захвалюють цю армію як одиноку остою перед наступом інтернаціонального фашизму, а праві дивляться на неї ріжно, залежно від того, в якому відношенні до большевії стоїть нині їх країна. Одначе на найбільшу увагу заслугують всеж-таки голоси військових фахівців про цю армію, хоч і вони нераз бувають односторонні і може занадто субєктивні. Ми обмежуємось до реєстрації тих голосів уже здавна. Найновішу оцінку большевицької армії опублікував недавно італійський генерал Грациолі. Був він у Советах як шеф італійської військової місії та брав з місією навіть участь у совєтських маневрах.

Отже, на його думку, советська армія є розбудована й узброєна за найновішим зразком. Вона викинула з себе все те, що було зайвим у старій царській армії, але задержала традицію тамтої. Советські старшини пролетарського походження. Вони є комуністами, але не доктринерами. Вміють свобідно думати. Підприємчивість у них така, як це було в наполеонівських старшин на початку минулого століття. Стрілецтво є також виховане в революційному дусі і дуже підприємчиве. В цілій армії панує гостра дисципліна, але вона не тяжить на стрілецтві, як давніше, бо старшини рахуються й з психологією стрільця. За час першої пятилітки значно розбудовано всякі установи военного характеру. Індустрію розбудовано до того ступня, що вона може самостійно будувати воєнні машини. Завдяки пятирічці значно піднеслась механізація та моторизація армії і летунство та комунікація. Армія вишколена в дусі офензивному, що обумовлюється надзвичайно великими розмірами держави та браком природних укріплень на границях. Ліси і болота не впливають на советську стратегію, хоча з тими чинниками рахується европейська військова наука. Безмежні рівнини вже віддавна значно впливають на хід усіх московських воєн. Війна на рівнинах вимагає руху і тому Совети дуже любуються в скорих військових формаціях. Сильну кавалерію поширено значно моторизованою та механізованою зброєю. Новим родом зброї є тачанки зі скорострілами. Москалі любуються також видом великих моторових відділів. Великі простори заставили також Москалів розбудувати летунство та вишколити добрих пільотів. Підчас маневрів висилається часто великі військові відділи в запілля противника літаками для нищення сполучень.

Генерал Грациолі думає, що совєтська армія належить до одної з найкраще зорганізованих армій світу, а в Советах до найкраще зорганізованих ділянок життя. Уряд не щадить для армії засобів. Він хоче зробити зі своєї армії найбільшу потугу світу, використовуючи до цього всі засоби держави. Це й може Москві вдастися, але лише під умовою, що і всі інші ділянки життя будуть також добре зорганізовані, як армія, і якщо її удасться змобілізувати для цього і публичну мораль, без якої розвій армії не є можливим.

Про силу червоної армії там нічого не говориться. Бліжчі дані про це подають Французи, бо їх у сучасним моменті це цікавить більше, ніж кого іншого. Контингент рекрутів у Советах виносить 1.3 міліона, з чого до активної служби беруть лише 900 тисяч. На початку війни мають Москалі до розпорядимости 3 міліони багнетів, 100 тисяч шабель, 10 тисяч гармат, 70 панциропотягів, 300 тенків, 10 хемічних полків та 2,500 літаків, зорганізованих у 200 ескадр.

З іншого боку знову стрічаємося з такою характеристикою московсько-большевицької армії: комуністичне виховання в армії може похвалитися дуже слабими успіхами. Діти пролетаріяту, коли осягнуть старшинський ступінь в армії, відрікаються комунізму. Багато старшин ідуть через те навіть у відставку. Деякі частини є добре здисципліновані і їх висилають всюди на показ та для пропаганди. Старшини поволі добувають для себе станові права передвоєнних старшин. Шпигунські експозитури ГПУ в армії довели до того, що стрілецтво собі взаїмно недовіряє. Найбільшою ненавистю старшин і стрілецтва тішаться висланники партії в армію, себто політичні комісарі. Вони наділені дуже широкими повновластями і сунуть свій ніс усюди, де не треба. Боєздатність армії може буде добра на початку, доки не буде переведена повна мобілізація та доки буде добре функціонувати постачання і на фронті і в запіллю. Як у ряди армії ввійдуть резерві сти-селяни, що тепер дійсно дуже утиснені і виголоджені, тоді треба поставити цю боєздатність армії під знак запиту. Чи вдасться такі маси вояцтва гнати терором до боїв, коли вона буде мати зброю в руках, невідомо. Погляди більшости схиляються до думки, що це не вдасться. Тимсамим та сила, яка тепер творить основу могутности режиму, стане для тогож самого режиму гробом. Тоді на Сході почнеться хаос, а в ньому нове життя.

Голоси ці ми реєструємо лише з обовязку, погоджуючись лише з деякими з них. Всі забувають при характеризуванні армії згадувати національного питання, що, на нашу думку, є найважливіше зі всього.

ВІДКОПУЮТЬ СТАРИННИЙ РИМ.

Провідник державних розкопів у Римі й Остії, професор д-р Ґвідо Кальца, оповідає про висліди своєї праці таке:

Вже тому 22 роки почав італійський уряд відкопувати старинний Рим. Перед війною, щоправда, тим працям приписували мале значіння, а збільшилася ця праця щойно тоді, як Мусоліні обняв протекторат над розкопами. Мусоліні хоче, щоб італійський нарід побачив на власні очі свою колишню історію та щоби потомки побачили будівлі прастарих часів. Тепер відкопують мавзолей цісаря Августа, який перетворюють у музей. Будуть у цьому музею репродукції всіх памятників, які є в якій-небудь звязку з Римлянами та їх історією. Далі відкопують „Циркус Мексимус". Від того, в якому стані буде ця величенська будівля, залежатиме, на яку ціль призначать її. В Остії покищо відкопали пяту частину того старинного міста, що було перед римською оселею над морем, а повстала вона в 400-му році перед Христом. Щоби відкопати якусь будівлю або вулицю, треба довго попрацювати. Так нпр. вулицю Віа дель Імперо відкопували девять місяців. Розкопки ці попри культурне мають теж суспільне значіння, бо багато тисяч робітників заробляють собі так на хліб.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 5. січня, в годині 7:30 ввечір, в місці де звичайно. Кождий член повинен явитись хоч раз в роції і послухати справоздання секр. і контрольної комісії. Буде вибір уряду на 1935 рік. Проситься кождого члена прибути на цей мітінг. — І. Габрилович, предс.; С. Винярський, кас.; І. Ількович, секр.

БІНГГЕМТОН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 21, повідомляє своїх членів, що річний мітін. відбудеться в неділю, 6-го січня, точно в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гром. Домі, 43 Давис вул. Проситься всіх членів прибути на означений час. — М. Гудячок, предс.; Т. Симк, секр.; П. Садовець, касієр.

СОКІЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ В ПРАЗІ

„Союз Українського Сокільства за Кордоном" влаштував дня 8-го грудня в Празі Урочисту Академію для вшанування 40-ліття „Сокола-Батька" у Львові.

Цікава програма виглядала ось як:

Я. Ярославенко: Сокільський гимн. Український хор під батутою п. доц. П. Россіневич-Щуровської.

Символічні вправи вільноруч побратимів. Вправляли побратими Празького гнізда.

Я. Степовий: „Степ" і М. Лисенко: „Огні горять". Відспівав п. О. Самойлович.

Вправи вільноруч сестер. Вправляли сестри Ржевницького гнізда.

Руханкові вежі. Виконали побратими Празького гнізда.

О. Кошиць: Народні пісні. Український хор.

Вправи на поручах. Вправляли побр. Празького гнізда.

Н. Нижанківський: „Прийди", слова Олеся. К. Стеценко: „Вечірня пісня". Б. Сметана: І. арія Марженки з опери „Продана наречена". Відспівала пані Іванна Синенька-Іваницька.

Плястичні вправи „Журавлі". Вправляли сестри Ржевницького гнізда.

Коломийка та козачок. Виконали сестри та побратими Празького гнізда.

І. Франко: „Каменярі". А. Курдидик: „Вітайте". Деклямувала п. Н. Дорошенкова, бувша артистка Київського Державного Театру.

Гимни. Український хор.

По скінченню програми відбулися сокільські вечерниці з танцями.

Опівночі підчас вечерниць була представлена побратимами з празького гнізда гумористична сцена „На світові руханкові змагання", що була принята присутніми з великим захопленням. Автором сцени є **побр. Франтішек Коргонь**, який також склав символічні вправи для побратимів. Ці вправи символізують (у 4 частинах) 4 десятиліття розвитку „Сокола-Батька" у Львові. В четвертій частині руховики з піднесеною вгору рукою і при співі „Не пора" врочисто присягають, що не припинять своєї роботи та що в боротьбі переможуть. Фр. Коргонь є членом „Українського Сокола" в Празі, а перед війною він — Чех — був активним членом Сокола-Батька і діяльним співробітником проф. І. Боберського на полі руханки.

Академія відбулася з великим моральним успіхом і з гарним матеріяльним вислідом.

—o—

III. Зїзд Українського Сокільства за кордоном відбувся 9. грудня 1934. в чеській Празі. Здійснюючи проголошене Управою Союза зїздове гасло — **„не словами, а ділом"**, учасники Зїзду зясували і погодили **на протязі трох годин** усі ідеольогічні, організаційні, руханкові та економічні справи Союза Українського Сокільства за кордоном. Підчас урочистої частини Зїзду були відчитані надіслані телеграфічні та писемні привітання від українських і чеських сокільських, культурних організацій та установ. Память померших українських Соколів і громадян, зокрема бувшого першого президента Української Держави — акад. проф. Михайла Грушевського і почесного члена „Сокола-Батька" у Львові — надрадника Стахія де Остоя Стеблецького, вшанували присутні на Зїзді повстанням з місць і хвилиною мовчанки.

Відчитання реферату побр. проф. Івана Боберського („Куди дорога") було принято присутніми бурхливими оплесками. Проф. Боберський у цьому рефераті зясував основні напрямки морального і фізичного виховання українського народу з питомим для „сокільського батька" хистом і фаховим підходом до справи.

Після звітів Управи і комісій Союза та короткої дискусії були переведені вибори нових функціонарів Союза. Вибрані: **Інж. Платон Цісар**, староста Союза; інж. В. Проходa, І. заступник старости і рівночасно культурно-освітній референт; проф. М. Любинецький, II. заступник старости; інж. Гудилів, начальник; І. Посацька, начальниця; І. Лозовюк, господар; д-р Я. Якубівський, скарбник; інж. В. Дараган, справник; інж. В. Мордвинів, голова ревізійної комісії; інж. А. Галька, голова мирового суду, та інші.

Все листування для Союза надсилати на адресу: **ing. P. Cisar, Praha—Pankrac, Podlipneho 1063. Czechoslovakia, Europe.**

Союз видає в Празі свій місячник „Український Сокіл", що містить інформації про діяльність всього українського Сокільства.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Тисячі слухали українських коляд.

На американський Свят-Вечір тутешній часопис „Пасейк Геральд Нюс" уладив величавий концерт коляд. Співали ці коляди 15 злучених хорів ріжних тутешніх церков, між ними і запрошений український хор ім. М. Лисенка під управою о. С. Мусійчука. Крім цього комітет попросив український хор відспівати й українські коляди. Хор заспівав: Бог Предвічний і Радість нам ся являє. Хор був зложений з 60 співаків, а що було тихо в повітрі, голос дуже гарно розходився, так, що двацять-тисячна публика могла налюбуватись нашими колядами, нагородивши хор грімкими довгими оплесками.

Учасник.

БОСТОН, МАСС.

Говернор на українськім бенкеті.

В Бостоні зродилася думка, щоб зацікавити Американців українською справою та добути від них фонди на вдержання української катедри при американських університеті та збудування студентського дому, в якім малиб приміщення українські студенти. З думкою цею носився прибувший до нас зі Скрентону проф. Мирослав Штельмах. А тепер йому вдалося таки зацікавити деяких Американців отсею важною для Українців справою. На ту ціль мали навіть відбутися футболеві змагання, які згодився заранжувати наш славний змагун Нагурський, але через морози треба було ту справу занехати.

Як тільки розійшлися вістки про бенкет, негайно почалася гидка агітація московських запроданців проти цього бенкету. Очерковано проф. Штельмаха і навіть насилано на нього поліцію. Та це не помогло. І бенкет відбувся дня 16-го грудня в просторій галі готелю Бронсвик.

Тостместром був архитект Р. Т. Джексон, який привитав Українців та гостей, а зокрема підніс добру думку в справі української катедри.

Хор під проводом о. Желехівського відспівав вязанку народних пісень.

Підчас вечері забрав слово прибувший на бенкет говернор стейту, Джеймс М. Корлі, зазначуючи на самім початку, що він добре знає Українців, що він поробив окремі студії над Україною і тому розуміє українську душу та змагання українського народу і тому ті змагання, де може, попирає. Будучи конгресменом, пригадував говернор, він іще в 1912 р. спротивився внескови, щоб не допускати з Росії неграмотних до Америки, бо твердив, що ті імігранти, головно українські селяни, тому невинні, що царська влада держала їх в темноті. Говернор заявив далі, що він незвичайно радий, що тепер Українці в Америці так дбають про просвіту, якої не могли набути в старім краю, будучи в неволі.

Говернор Корлі, це той, що, будучи мейором міста Бостону, відмовив повитати в 1925 р. польського генерала Галера, коли Українці запротестували проти приняття того, що пішов грабити Галичину і її підбивати під Польщу.

Потім співав хор з Провіденс, під проводом о. Королишина. Хор невеликий, але добре зіспіваний. Барітонове соло відспівав син о. Королишина. А одна дівчина з хору відспівала сольо. Американці подивляли її милий голос.

Бостонський комішенер заявив, що як Українці схочуть будувати якусь школу чи студентський дім чи щось подібного, то він дуже радо піде їм на руку і тут ніяких перешкод не буде.

Потім танцюристи школи Авраменка відтанцювали кілька народних танків.

Стейтовий сенатор, Алберт Т. Родес, заявив, що Українці повинні гордитись, що походять зі славного козацького роду. Він теж уложив по англійськи пісню про Україну, яку виголосив і яка буде передрукована в „Юкрайнієн Віклі".

Підписаний говорив про теперішне положення українського народу та про переслідування з боку Москалів, Ляхів і інших окупантів.

Свято-бенкет закінчив тостместер прощальним словом. Настрій був гарний і бенкет залишив гарне враження на Американцях. А Українці мали нагоду пізнати, як симпатично ставляться Американці до нашої ідеї.

Н. Давискиба.

МІЛВОКІ, ВІС.

Листопадове Свято.

Українська громада, що складається з двох товариств і парохії, відсвяткувала Відродження Державности Західньої України вечором дня 1-го грудня. Свято відкрив гром. Т. Барсук горячими словами і в своїм вступнім слові пояснив присутним значіння Листопадового Свята та попросив їх, щоб повстали з місць та віддали тим честь борцям, що боролись за українську державу.

Потім Марійка Барсук відограла на пяні український гимн, а по гимні піднеслася куртина і на підвищенню присутні побачили в дубовім ліску могилу з дубовим хретом і написом „Борцям за волю України". Коло могили стояла молоденька дівчина Стефанія Дацьь, котра віддеклямувала дуже гарно вірш „На могилі". а п. Сосніцька вклякла та оплакувала свого сина Січового Стрільця, що поляг головою у завзятім бою з ворогами за свою Батьківщину рідну Неньку-Україну. Мила Січового Стрільця, Іванна Пунько, посадила на могилі синьо-жовті цвіти; батько Січового Стрільця, П. Магеровський, посадив у головах червону калину; а всі разом помолились на могилі того Стрільця, котрий віддав своє життя за волю України. Опісля п. Н. Барсук віддеклямувала „Дванацять борців". Третю деклямацію виповіла Я. Пунько, а при кінці ще віддеклямував Н. Кудринський „На патрулі". По деклямаціях гром. Т. Барсук представив присутним гостя, що загостив до нас з Шікаґо, та був наочним свідком боротьби за волю. Бесідник, о. Дяків, промовив палкими словами до зібраних і взивав, щоб Українці в Америці помагали матеріяльно нашим братам на рідній землі, котрі боряться з ворогами, і тим, котрі боролися ще 1918 р. та осталися каліками без праці.

Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна". Потім занявся комітет збіркою на поміч інвалідам. Жертвували по $1: В. Яремчук, Я. Сенчишин, І. Пунько, Т. Танін, І. Шеремета, Н. Кудринський, П. Стецик, Г. Дацьь, П. Магеровський, А. Гатала; по 50 ц.: В. Росс, М. Адамчук, І. Ольшанський, М. Бариляк, І. Гасяк, І. Сенчишин, В. Колодрубець, В. Псюк, Т. Барсук, Н. Петричко, І. Рига; І. Вербицький 85 цнт.; по 25 ц.: Н. Барсук, О. Ковтун, Я. Сосніцький, П. Гарасимович, І. Паньків, І. Гірський, А. Ковтун, Р. Гатала. Разом зібрано $18.60. Вислано через Обєднання $9.30 до краю на інвалідів, а $9.30 на визвольну боротьбу.

Н. Кудринський.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МЕНЧЕСТЕР, Н. Г.

На інвалідів.

На річнім мітінгу „Союза Українок", від. 45, члениці ухвалили висигнувати з каси $10 як дар для наших інвалідів. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Катерина Датків, касієрка.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На народні потреби.

Чистий приход з листопадового свята, яке було улаштоване на Савт Сайді Шікаґо, виносив $129.28. З тої суми вислано до краю $78.00 на інвалідів, Рідну Школу і сиріт, а $51.28 вислано до Обєднання, призначуючи по половині на визвольну боротьбу і політичних вязнів.

Дмитро Гіковський.

АКРОН, О.

На інвалідів.

Дня 25-го листопада по Службі Божій в церкві св. Духа о. Йосиф Дженджора відправив панахиду по полеглих героях в боротьбі з наїзниками України. Підчас панахиди переведено збірку на інвалідів, яка принесла $14.30. Жертви зложили: о. Й. Дженджера, Максим Хорощак, Іван Томків, Василь Пулк, Алексій Зепко і Михайло Петруха по $1; Іван Зепко, Вол. Поливка, М. Філяс, А. Сироїд, Н. Шквара, Т. Баран, Д. Матвіїв, М. Сидомір і Евгенія Пулк по 50 центів, а решту дрібними датками. Гроші переслано через Обєднання.

БРІСТОЛ, КОНН.

На інвалідів.

У наших громадян Ксені і Івана Прухніцького відбулася забава, а підчас тої забави приявні гості не забули про рідний край та зложили на інвалідів $5.15. Ту жертву вислано через Обєднання.

АКРОН, О.

На визвольну боротьбу і інвалідів.

З нагоди річних зборів відділу 295 У. Н. Союза переведено ухвалу, щоби висигнувати з братської каси $10 на рідний край. Знову приявні члени з своєї кишені зложили $5.20, так, що через Обєднання вислано разом $15.20. З цеї квоти призначено $10 на визвольну боротьбу, а $5.20 на інвалідів. Жертви зложили: Іван Симинюк, П. Славич, Г. Сташків і М. Філяс по $1; К. Зепко, Е. Тивончук по 50 центів, а дрібними датками 20 центів.

М. Філяс.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На інвалідів.

О.Д.В.У. ч. 20 переслало на повищу ціль через Обєднання $15. Та жертва прийшла з Листопадового Свята, яке відбулося 4 листопада.

Петро Гринів, секр.

МІЛФОРД, КОНН.

На Рідний Край.

Пані Агафія Бундзяк переслала до Обєднання $43, призначуючи $12 на інвалідів і політичних вязнів, $10 на допомогу студентам, а $21 на передплату краевої преси.

СУПІРІОР, ВІС.

На музей.

Замісць висилки святочних карток Д-р Василь Галич переслав через Обєднання $5 на Музей Визвольної Боротьби в Празі.

UKRAINIAN WEEKLY
(Concluded)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

UKRAINIAN DANCERS APPEAR AT THEATRE

Before a crowd of over 400 people, 25 Ukrainian dancers representing the Ford City Ukrainian Dancing School, under the supervision of Mr. Ivan Zablotsky, together with several dancers from Arnold, featured a half-an-hour's evening performance at the Kittanning Columbia Theatre on December the fifth. The dances were run off in rapid fire fashion, and the spotlight with its different colors reflecting on the beautiful costumes added greatly to the beauty of the whole affair and left a fine impression on the minds of the spectators. The two solos by Miss Stephania Beck in "Kozachok" and little "Marky" Gleeson in "Chumak" won the most applause. The Men's "Sword Dance" was also applauded greatly, as was "Kolomeyko" and "Hrechanyky."

The Irish Gleeson Trio—Joe, Pat and "Marky," well known for their tap dancing ability in this vicinity and members of the Ford City Ukrainian Dancing School, laid aside their tap-dancing shoes that evening and made their presence felt in our native dances, in which they displayed the same fire and spirit as did our own dancers. The dances were directed by "Kozak" Wolsonovich. The Ukrainian Orchestra was under direction of Kostan Ceiply. This makes our 6th public appearance within past 6 months. We are again invited by Dr. Pechan to present Ukrainian dances at the inauguration of the new High School "Gym" at Ford City.

JOHN WOLSONOVICH.

THE SPORT WHIRL

NORTHAMPTON "UKES" CHALK UP SECOND WIN

Coming from behind, the Northampton Ukrainians defeated the strong Palmerton Nationol Sokols on the Sokol court by the score of 30 to 34 for the second consecutive win of the season.

Ben Weiner, former Northampton High Star, was the high scorer of the evening with five field goals and three fouls or 13 points to his credit. The remainder of the "Ukes'" scoring was on even terms, with Smallen, Sinkevitch and Sayuk collecting four points a piece while Hrinba and W. Sawka scored and 3 points respectively.

The big point getters for the Palmerton National Sokols were Pastier, Glossy and Partel.

WALTER ZSHORUYKO.

THE UNCONQUERABLE LONDOS

One of the greatest champions that ever reigned supreme in sport circles, so completely in professional ranks, is Jim Londos, Greek miracle man of the mat. Ever since the immortal Ukrainian, Frank Gotch, who won the world's heavyweight wrestling championship early in the century, by flattening the then great Hackenschmidt, no wrestler so dominated this sport for so long a period of time as does the present champion. Wrestling from four to five times each week, for fully four straight years, his shoulders have yet to be pressed against the mat.

The style Londos employs is worth noting. Slowly but surely he weakens his bulkier oponents my applying holds that are more punishing, more devastating, with greater ferocity and longer sustenance. He is continually on the defensive, leaving his foes do the offensive work. Londos does more retreating than any other wrestler, but this is done for a very psychological reason. His opponents, thinking that Londos is weakened, fearful or perhaps in a daze, grasp the opportunity by suddenly diving after him, only to see the champion come to life by squirming aside, leaving the bewildered opponent sailing through the ropes, perhaps never to return.

As is usually the case, Londos appears on the verge of defeat when he is actually on the threshold of triumph. Quick thinking enables him to outguess the challengers in testing times. His superior mental equipment, reinforced by his superb physical gifts, carry him on to incessant triumphs with charming regularity. It is a treat to watch Londos, barely 5'8", weighing 200 pounds, toss around men like Strangler Lewis and Man Mountain Dean, the later scaling 270.

While in the East, Londos completed the most remarkable defense of a title ever attempted by a grappling monarch, disposing of Jim Browning, Ray Steele, Floyd Marshall, Gus Sonnenberg, Dick Shikat and the Dusek Brothers—outstanding contenders for the coveted crown that Londos so tenaciously prizes. Wrestlers come and go, but Jim Londos is unquestionably the greatest of them all.

ALEXANDER YAREMKO.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З ПОНИКОВИЦІ МАЛОЇ, ПОВІТ БРОДИ.

Цими днями прийшов із села Пониковиці Малої лист, у якім описують, що дуже критичне матеріяльне положення Українського Народного Дому. Читаємо там таке: „Дорогі земляки! Як Ви не поможете нам підтримати в теперішній ситуації матеріяльного положення У. Н. Дому в нашім селі, то ми будемо мусіти піти в банкротство. Ми маємо повне довіря до Вас, що Ви поможете нам, поможете собі і свому народови".

Тепер зближаються свята, тож при тій нагоі ми зможемо дещо зібрати між собою і між своїми приятелями. Треба зібрати і вислати кількасот долярів на підтримання У. Н. Дому в нашім селі.

Сподіваємось мати тими днями зорганізований комітет для тої справи.

Ті, що відчувають ту справу й уважають її важною, хай пишуть по інформації до:

Анна Газдунь,
c/o Apt. 3-G,
1574 Beach Ave., Bronx, N. Y.

На ловах.

— Чому замикаєш усе одно око, як стріляєш?

— Який ти смішний! Думаєш, що я міг би стріляти, колиб замкнув обоє очей?!

Radio

Слухайте української радіо-програми в цю неділю, 6. січня, ц. р., від 9 до 10 рано, зі стації WBNX 1350 Кс. Крім української сокільської орхестри буде співати наш баритн Петро Ординський, при пяні п. Стембер.

Веселих Свят і щасливого Нового Року желає всім

П. Задорецький.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Український Католицький Хор у Сиракюз, Н. Й., буде співати різдвяні коляди на радіо зі стації **WFBL, Syracuse, N. Y., в неділю, дня 6-го** січня, ц. р., година 1-ша пополудні.

БОФАЛО, Н. Й.

Подвійний квартет хору „Бандурист", при укр. прав. церкві відспіває вязанку колядок у неділю, дня 6-го січня 1935, в годині 3.45 пополудні, зі стації WGR.

АЛЕНТАВН, ПА.

В неділю, дня 6. січня 1935, українське співацьке товариство ім. Лисенка, при укр. прав. громаді в Алентавн, Па., співатиме народні пісні й коляди з радіової стації WCBA від 5 до 5.30 пополудні.

Один Жид просив рабіна, щоби вговорив його жінку, щоб розвелася з ним. Рабін сказав прикликати перше жінку та став її розпитувати про все. Коли прийшла розмова на розвід, радив їй рабін, щоби згодилася на розвід для добра свого та свого чоловіка.

Жінка сказала: — Я згоджуся, та лише під умовою, що мене мій батько й мати дістануть назад у такому стані, в якому взяв собі мене мій чоловік!

Рабін не знав, як тут дати собі раду, тоді жінка додала:

— Він мене взяв як удову, хайже мене відведе до батька й матері як удову!

Полковник.

Раз нічю вийшов Наполеон оглянути розтаборене під голим небом військо. Стрінув старшину, якого відзнак не пізнав відразу, тому спитався: „Як називається?" „Дібоа, ваша величносте". Полковник?" спитав цісар. „Ні, ваша величносте, я лише капітан. „Та я — додав він нарочно — з тогож дерева, з якого роблять полковників!" „Як буду потребувати деревляних полковників, — відповів Наполеон — то ви, пане Дібоа, будете перші!"

Совісний довжник.

— Чи можете спокійно спати в ночі, хоч маєте довги?

— В ночі — так! Зате по обіді часто перешкаджають мені вірителі!

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Подається до ласкавого відома Українцям в Елізабет і на плейзах, які належать до церкви св. Володимира, що 3-4

СЛУЖБА БОЖА
на Різдво в понеділок відправиться в год. 8. рано.
о. Чаплинський, душпастир.

— Буду тут клячати, поки мене не вислухаєте та не обіцяєте мені, що годитеся вийти за мене.

— Добре, лише на другу суботу мусите перервати, бо будемо спрятувати в хаті...

Малий Івась побачив у склянці з води бабусині штучні зуби — горішню та долішню щоку.

— Мамо! — каже — зі склянки щось сміється!

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (157)

Бранець побачив відділ Муринів, що наближалися до них, і на своє здивування він увидів, що вони мали подерте одіння, зроблене з червоних уніформів. Як їх провідник побачив англійського офіцира, він видав радісний окрик: „А ви звідки дістали цього Англійця?"

„Він прийшов до нас з неба в дивнім причандалі, як птиця", говорив ватажок людоїдів. „Але ми дивилися на цей причандал довго, і нам здавалося, що він неживий". „Воно не може летіти, як цього чоловіка в ньому нема. Ти добре зробив, що взяв його в полон, Нумабе", сказав Усанґа.

„Бо велика птиця це така страшна річ, що була би полетіла вночі понад твоє село й убила би багато твоїх людей". „Лише прокляті чорти літають повітрям", відказав канібал, „а Нумабо вже буде за тим дивитися, щоби білий чоловік більше не літав".

Сесила лишено самого під сторожею у відокремленій хаті. Там він перебув багато днів. Надармо він пробував себе визволити. Нарешті одного вечора Усанґа прийшов до нього. „Що вони думають зі мною зробити?" — спитався молодий поручник.